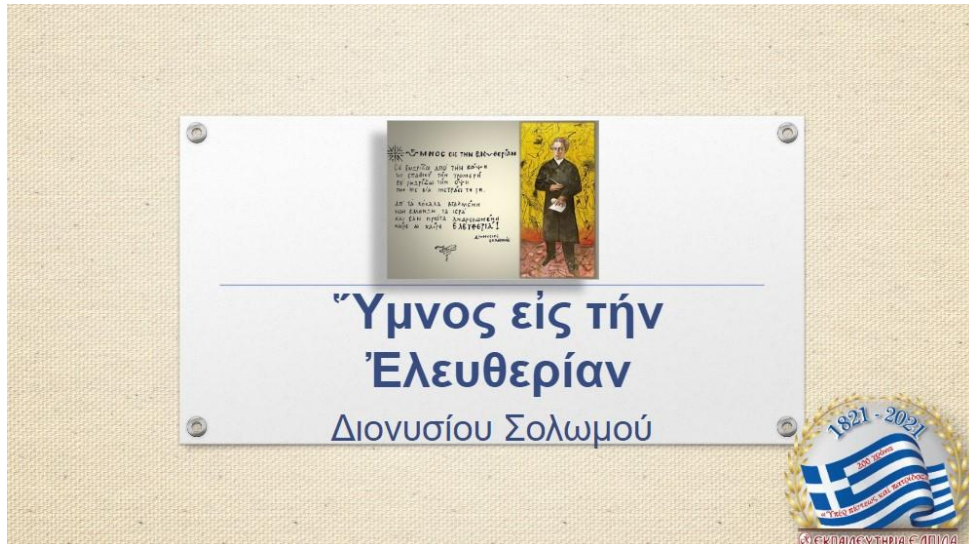

ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ: ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ

Τα φύλλα εργασίας που ακολουθούν αφορούν μια στοιχειώδη γνωριμία και ανάλυση του «Ύμνου εις την ελευθερίαν». Απευθύνονται σε παιδιά μεγάλων τάξεων του Δημοτικού ή/και πρώτων τάξεων του Γυμνασίου. Απαραίτητο βοήθημα για τη συμπλήρωση των φύλλων εργασίας είναι η παρουσίαση στην οποία θα οδηγηθείτε πατώντας στην παρακάτω εικόνα:

Στο παράρτημα της εργασίας θα βρείτε ολόκληρο το έργο.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ «ΕΛΠΙΔΑ» ΔΗΜΟΤΙΚΟ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

Ο ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ

1. Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΥΜΝΟΥ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1^ο

ΠΛΗΡΗΣ ΤΙΤΛΟΣ: _____

ΣΤΙΧΟΥΡΓΟΣ: _____

ΣΥΝΘΕΤΗΣ: _____

ΤΟΠΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ: _____

ΤΟΠΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: _____

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ: _____

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ: _____

ΜΟΝΑΔΙΚΟΤΗΤΑ: _____

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΟΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΩΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΥΜΝΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΟΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΩΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΥΜΝΟΥ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ:

Ο ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ

2. Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΥΜΝΟΥ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2^ο

Τον Μάη του _____ ο Σολωμός, αντικρίζοντας
απ' τη _____ το θρυλικό
_____ να χαροπαλεύει σ' έναν άνισο
αγώνα με τους _____, συνέθεσε –μέσα σ'
ένα μήνα καθώς λένε- τον «Ύμνο εις την Ελευθερίαν».

Ο φίλος του ποιητή _____ φεύγοντας
απ' τη _____ για τη _____
κρατούσε αντίγραφο του Ύμνου για να το προσφέρει
στον _____. Δυστυχώς πριν να φτάσει στο
Μεσολόγγι ο μεγάλος _____ είχε
_____.

Δυο χρόνια αργότερα (_____) τυπώθηκε, με
τη φροντίδα του _____, στην
πολιορκημένη από τον Ιμπραήμ πόλη (δηλαδή στο
_____), στο τυπογραφείο του
_____.

Το _____ Βασιλικό διάταγμα όρισε τις πρώτες
στροφές του ποιήματος ως Εθνικό μας Ύμνο.

Ο ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

3. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3^ο

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΡΟΦΩΝ:

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΙΧΩΝ:

ΥΦΟΣ:

ΜΕΤΡΟ:

ΣΥΛΛΑΒΕΣ ΣΤΙΧΩΝ:

ΕΙΔΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΜΕΛΟΠΟΙΗΣΗΣ:

ΕΙΔΟΣ ΤΕΛΕΥΤΙΑΙΑΣ ΜΕΛΟΠΟΙΗΣΗΣ:

ΜΟΥΣΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΥ ΕΚΤΕΛΕΙ ΤΟ
ΚΟΜΜΑΤΙ:

ΤΡΟΠΟΣ ΣΤΑΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ
ΤΗΣ ΑΝΑΚΡΟΥΣΗΣ ΤΟΥ:

Ο ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ

4. ΒΙΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 4^ο

Έτος γέννησης: _____

Έτος θανάτου: _____

Τόπος καταγωγής: _____

Σπουδές: _____

Σημαντικά έργα: _____

Ενδιαφέροντα στοιχεία για τη ζωή

του: _____

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

Έτος γέννησης: _____

Έτος θανάτου: _____

Τόπος καταγωγής: _____

Σπουδές: _____

Σημαντικά έργα: _____

Μουσική σχολή: _____

Προσφορά στη μουσική: _____

Άλλα ενδιαφέροντα:

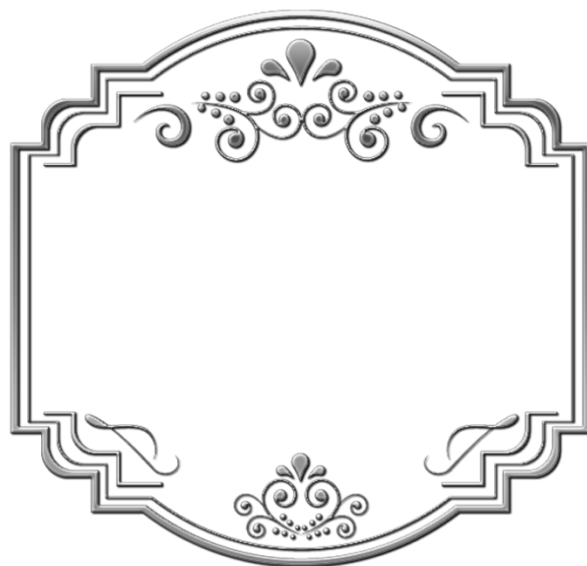
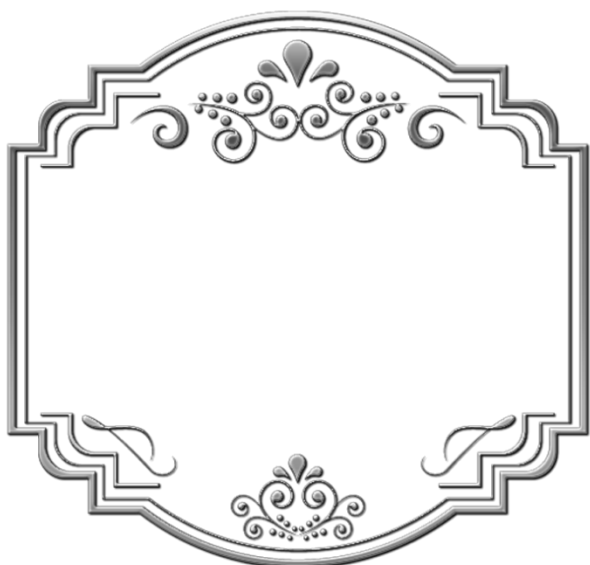
Ο ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ

5. ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 5^ο

Γράφω μέσα στην κορνίζα τα λόγια που είναι γραμμένα πριν την πρώτη στροφή του ύμνου, καθώς και τον ποιητή που τα έγραψε:

Γράφω τη μετάφραση των στίχων που είναι γραμμένοι πριν την πρώτη στροφή του ύμνου:

Γράφω παρακάτω τις ενότητες του έργου:

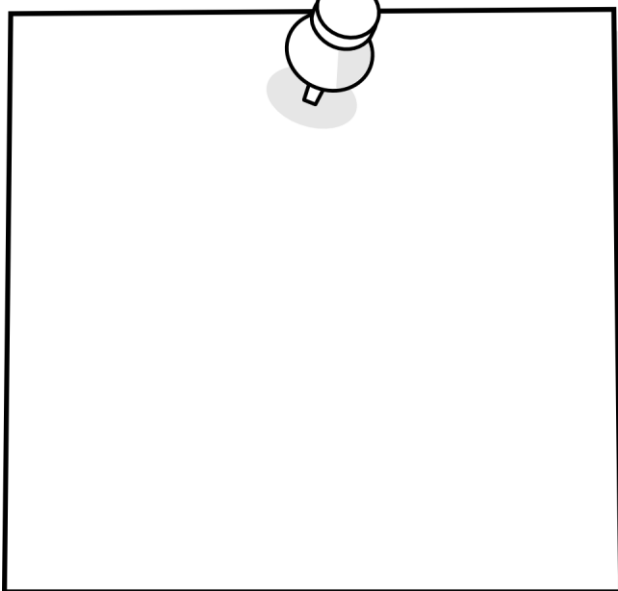
Ο ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ

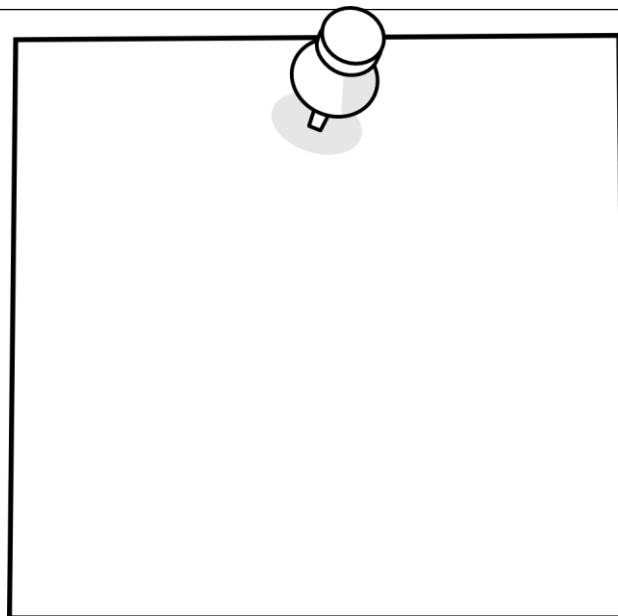
6. ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΠΟΥ ΕΞΙΣΤΟΡΟΥΝΤΑΙ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 6^ο

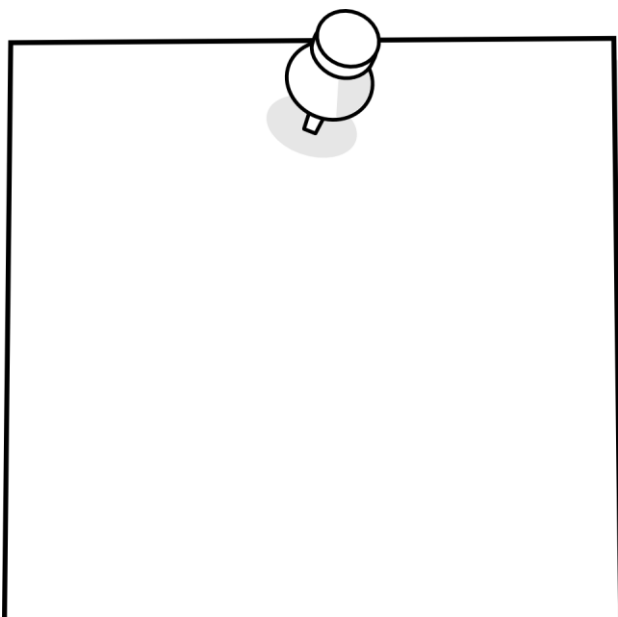
Η μάχη της Τριπολιτσάς

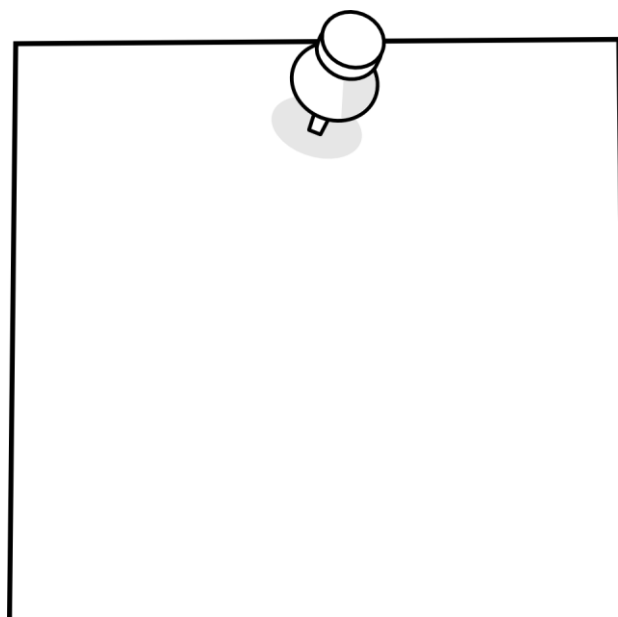
Η μάχη της Κορίνθου-
η καταστροφή του Δράμαλη στα Δερβενάκια

Ο πνιγμός των Τούρκων στον Αχελώο

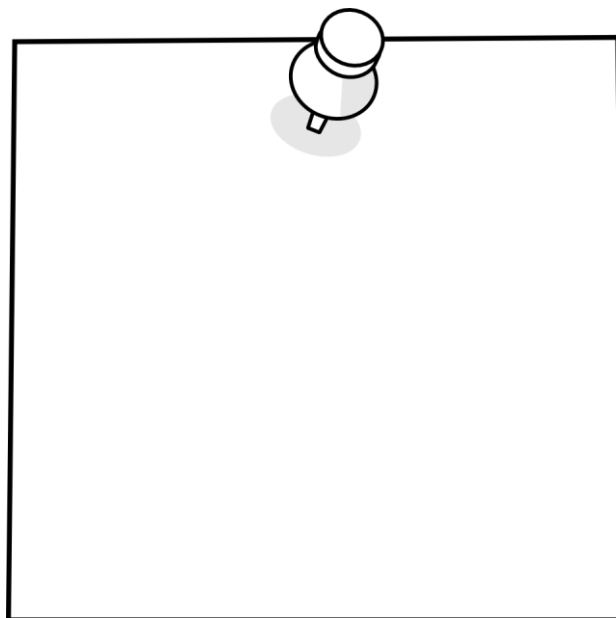
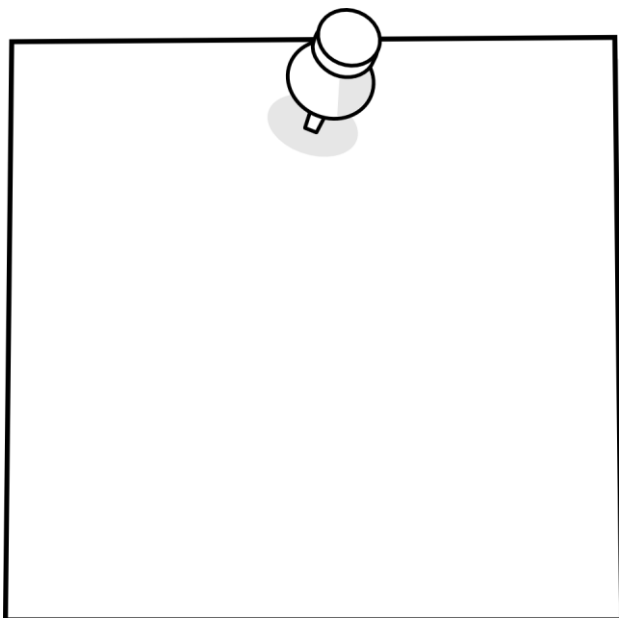

Η πρώτη πολιορκία του Μεσολογγίου

Η πυρπόληση της τουρκικής ναυαρχίδας στην Τένεδο

Ο απαγχονισμός του Πατριάρχη Γρηγορίου του Ε΄

Εντοπίζω στον χάρτη τις περιοχές των παραπάνω περιστατικών και βάζω το ανάλογο νούμερο:

1. Τριπολιτσά
2. Κόρινθος
3. Αχελώος
4. Μεσολόγγι
5. Τένεδος
6. Κωνσταντινούπολη

Ο ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΦΥΛΛΟΥ 6

α. Στίχοι (1-34): Ο ποιητής παρουσιάζει την Θεά _____, θυμίζει τα περασμένα _____ των Ελλήνων, την _____ των σκλάβων, τον _____ και την χαρά των Ελλήνων.

Καυτηριάζει επίσης την _____ των _____ ηγεμόνων, αλλά και την περιφρονητική _____ των Ελλήνων, για τα άθλια _____ αισθήματα των ηγετών της _____.

Στίχοι (35-74)

Εδώ γενικά αναφέρεται στην μάχη της _____ όπου την _____, οι δυνάμεις των επαναστατημένων _____, υπό την Διοίκηση των _____, _____ και _____ απελευθέρωσαν την _____.

Η μάχη αυτή είχε τεράστια σημασία, γιατί ήταν από τις _____ των Ελλήνων. Έδωσε _____ στους επαναστατημένους και άνοιξε τον δρόμο για καινούριες νίκες.

Ο ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΦΥΛΛΟΥ 6

Στίχοι (75-87) Εδώ, περιγράφει ο ποιητής την Μάχη της _____ και την καταστροφή του _____ στα _____.

Η Μάχη των _____ την 26 Ιουλίου 1821 υπό τον _____, γνωστή και ως _____ του _____, ήταν μία από τις σημαντικότερες μάχες που πραγματοποιήθηκαν κατά την Ελληνική Επανάσταση του 1821, με _____ έκβαση για τους _____ και μεγάλη _____ των _____ Δυνάμεων, υπό τον αρχιστράτηγο _____.

Στίχοι (88-122): Αναφέρεται στην _____ πολιορκία του _____ το _____ και στον _____ των _____ στον ποταμό _____.

Η πρώτη πολιορκία του _____ έλαβε χώρα από την _____ μέχρι _____. Αυτός που γλίτωσε τους Μεσολογγίτες από το _____ των Τούρκων ήταν ένας Έλληνας _____ του _____, ο _____, του οποίου η οικογένεια _____ ύστερα από το τόλμημά του από τον Βρυώνη.

Είναι ένα από τα σημαντικότερα επεισόδια της Ελληνικής Επανάστασης.

Ο ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΦΥΛΛΟΥ 6

Στίχοι (123-138): Εδώ το ποίημα αναφέρεται στην _____ της Τουρκικής Ναυαρχίδας κοντά στην Τένεδο και στον _____ του _____.

Κοντά στην _____ συγκροτήθηκε μία αρμάδα _____ με σκοπό την πυρπόληση της _____ Ναυαρχίδας. Τα ελληνικά πλοία συγκεντρώθηκαν στα _____ περί τα τέλη _____ του _____ και έψαχναν την ευκαιρία.

Τα ξημερώματα 7 Ιουνίου 1822, πλησίασαν τα εχθρικά πλοία. Η Ναυαρχίδα ήταν _____, καθώς οι Τούρκοι γιόρταζαν το _____. Ο _____ τότε πήγε από την μεριά που φυσούσε ο _____ και κόλλησε το δικό του _____ στην Ναυαρχίδα. Το κύπημα ήταν _____, μέσα σε λίγα λεπτά, οι _____ έζωσαν το πλωτό _____. Ελάχιστοι διασώθηκαν και το πλοίο _____.

Υποενότητα 133- 138:

Μετά τη λειτουργία του _____ (10 Απριλίου 1821) ο Γρηγόριος συνελήφθη, κηρύχθηκε έκπτωτος και _____. Το απόγευμα της ίδιας μέρας _____ στην _____ του Πατριαρχείου, όπου παρέμεινε κρεμασμένος για _____, εξευτελιζόμενος από τον όχλο.

Κατόπιν, μια ομάδα τριών _____ αγόρασαν το πτώμα του, το περιέφεραν στους _____ και το έριξαν στον _____ κόλπο. Ένας Κεφαλονίτης πλοίαρχος, ονόματι _____, βρήκε το σκήνωμα και το μετέφερε στην _____, όπου και ετάφη στον ελληνικό ναό της Αγίας Τριάδος. Το σκήνωμα του Πατριάρχη Γρηγορίου μεταφέρθηκε τιμητικά στην _____, _____ χρόνια μετά, και έκτοτε φυλάσσεται σε _____ στον Μητροπολιτικό Ναό _____.

Ο ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΦΥΛΛΟΥ 6

Στροφές (139-158):

Στους στίχους αυτούς ο ποιητής παρακαλεί και συμβουλεύει τους αγωνιστές _____

και τελειώνοντας προτρέπει τους δυνατούς της Ευρώπης _____

_____.

ΕΡΕΥΝΩ:

Πόσες φορές επαναλαμβάνεται σαν ρεφρέν μέσα στον ύμνο η στροφή «Απ' τα κόκαλα βγαλμένη»;

_____ φορές.

***ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΟΛΟΚΛΗΡΟΣ Ο
ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ***

Ο ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ

1823-2023:
200 χρόνια από τη συγγραφή του

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ
ΕΛΠΙΔΑ

ΣΤ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Ανήκει στ...

ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ

*Libertà vo cantando, ch' è si cara
come sa chi per lei vita rifiuta.
Dante*

1

Σέ γνωρίζω ἀπό τήν κόψη
τοῦ σπαθιοῦ τήν τρομερή,
σέ γνωρίζω ἀπό τήν ὄψη,
ποῦ μέ βία μετράει τή γῆ.

2

Ἀπ' τὰ κόκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
καί σάν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά!

3

Ἐκεῖ μέσα ἑκατοικοῦσες
πικραμένη, ἐντροπαλή,
κι ἓνα στόμα ἀκαρτεροῦσες,
«ἔλα πάλι», νά σοῦ πῆ.

4

Ἄργειε νά ἴθι ἐκείνη ἡ μέρα
κι ἦταν ὅλα σιωπηλά,
γιατί τὰ ἴσκιαζε ἡ φοβέρα
καί τὰ πλάκωνε ἡ σκλαβιά.

5

Δυστυχής! Παρηγορία
μόνη σου ἔμεινε νά λές
περασμένα μεγαλεῖα
καί διηγώντας τα νά κλαῖς.

6

Καί ἀκαρτέρει, καί ἀκαρτέρει
φιλελεύθερη λαλιά,
ἓνα ἐκτύπαι τ' ἄλλο χέρι
ἀπό τήν ἀπελπισιά,

7

κι ἔλεες «πότε, ἄ! πότε θγάνω
τὸ κεφάλι ἀπό τς ἐρμίες;»
Καί ἀποκρίνοντο ἀπό πάνω
κλάψες, ἄλυσες, φωνές.

8

Τότε ἐσήκωνες τὸ βλέμμα
μὲς στὰ κλάιματα θολό,
καί εἰς τὸ ροῦχο σου ἔσταζ' αἷμα
πλῆθος αἷμα ἑλληνικό.

9

Μέ τὰ ροῦχα αἱματωμένα
ξέρω ὅτι ἔβγαινες κρυφά
νά γυρεύης εἰς τὰ ξένα
ἄλλα χέρια δυνατά.

10

Μοναχὴ τὸ δρόμο ἐπῆρες,
ἐξανάλθες μοναχὴ,
δὲν εἶν' εὐκόλες οἱ θύρες,
ἐάν ἡ χρεῖα τὲς κουργαλῆ.

11

Ἄλλος σου ἔκλαψε εἰς τὰ στήθια
ἀλλ' ἀνάσασιν καμιὰ
ἄλλος σοῦ ἔταξε βοήθεια
καί σέ γέλασε φρικτά.

12

Ἄλλοι, οἰμέ! στή συμφορά σου,
ὅπου ἐχαίροντο πολύ,
«σύρε νά ἔβρης τὰ παιδιὰ σου,
σύρε», ἐλέγαν οἱ σκληροί.

13

Φεύγει ὀπίσω τὸ ποδάρι
καί ὀλογλήγορο πατεῖ
ἢ τήν πέτρα ἢ τὸ χορτάρι
πού τὴ δόξα σου ἐνθυμεῖ.

14

Ταπεινότατή σου γέρνει
ἢ τρισάθλια κεφαλή,
σάν πτωχοῦ ποῦ θυροδέρνει
κι εἶναι βάρος του ἡ ζωή.

15

Ναί· ἀλλὰ τῶρα ἀντιπαλεύει
κάθε τέκνο σου μὲ ὄρμη,
ποῦ ἀκατάπαυστα γυρεύει
ἢ τὴ νίκη ἢ τὴ θανάη!

16

Ἀπ' τὰ κόκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη
χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά!

17

Μόλις εἶδε τὴν ὄρμη σου
ὁ οὐρανός, ποῦ γιὰ τ' ἐχθρούς
εἰς τὴ γῆ τὴ μητρική σου
ἔτρεφ' ἄνθια καὶ καρπούς,

18

ἐγαλήνευσε καὶ ἐχύθη
καταχθόνια μία βοή
καὶ τοῦ Ρήγα σου ἀπεκρίθη
πολεμόκραχτη ἢ φωνή!

19

ὄλοι οἱ τόποι σου σ' ἐκράξαν
χαιρετώντας σε θερμά,
καὶ τὰ στόματα ἐφώναξαν,
ὅσα αἰσθάνετο ἢ καρδιά.

20

Ἐφώναξαν ὡς τ' ἀστέρια
τοῦ Ἰονίου καὶ τὰ νησιά,
καὶ ἐσηκώσανε τὰ χέρια,
γιὰ νὰ δείξουνε χαρά,

21

μ' ὄλον ποῦ ἔναι ἀλυσωμένο
τὸ καθένα τεχνικά
καὶ εἰς τὸ μέτωπο γραμμένο
ἔχει: ψεύτρα Ἐλευθεριά.

22

Γκαρδιακὰ χαροποιήθη
καὶ τοῦ Βάσιγκτον ἢ γῆ
καὶ τὰ σίδερα ἐνθυμήθη
ποῦ τὴν ἔδεναν κι αὐτή.

23

Ἀπ' τὸν πύργο του φωνάζει,
σὰ νὰ λέη «σὲ χαιρετῶ»,
καὶ τὴ χήτη του τινάζει
τὸ Λεοντάρι τὸ Ἴσπανό.

24

Ἐλαφιάσθη τῆς Ἀγγλίας
τὸ θηρίο καὶ σέρνει εὐθύς
κατὰ τ' ἄκρα τῆς Ρουσίας
τὰ μουγκρίσματα τ' ὀργῆς.

25

Εἰς τὸ κίνημά του δείχνει
πὼς τὰ μέλη εἶν' δυνατὰ
καὶ στοῦ Αἰγαίου τὸ κῦμα ρίχνει
μία σπιθόβολη ματιά.

26

Σὲ ξανοίγει ἀπὸ τὰ νέφη
καὶ τὸ μάτι τοῦ Ἄετοῦ,
ποῦ φτερὰ καὶ νύχια θρέφει
μὲ τὰ σπλάχνα τοῦ Ἰταλοῦ·

27

καὶ σ' ἐσὲ καταγειρμένος,
γιατὶ πάντα σὲ μισεῖ,
ἔκρωζ', ἔκρωζε ὁ σκασμένος,
νὰ σὲ βλάψη, ἂν ἤμπορῆ.

28

Ἄλλο ἐσὺ δὲν συλλογιέσαι
πάρεξ ποῦ θὰ πρωτοπαῖς
δὲν μιλεῖς καὶ δὲν κουνιέσαι
στὲς βρισίες ὅπου ἀγρικῶς·

29

σὰν τὸ βράχον ὅπου ἀφήνει
κάθε ἀκάθαρτο νερό
εἰς τὰ πόδια του νὰ χύνη
εὐκόλοσθηστον ἀφρό,

30

ὅπου ἀφήνει ἀνεμοζάλη
καὶ χαλάζι καὶ βροχή
νὰ τοῦ δέρνουν τὴ μεγάλη,
τὴν αἰώνια κορυφή.

31

Δυστυχιά του, ὦ δυστυχιά του,
ὅποιοινοῦ θέλει βρεθῆ
στό μαχαῖρι σου ἀποκάτου
καί σ' ἐκεῖνο ἀντισταθῆ.

32

Τὸ θηρίο, π' ἀνανογιέται
πῶς τοῦ λείπουν τὰ μικρά,
περιορίζεται, πετιέται,
αἷμα ἀνθρώπινο διψᾷ.

33

Τρέχει, τρέχει ὅλα τὰ δάση,
τὰ λαγκάδια, τὰ βουνά,
καὶ ὅπου φθάση, ὅπου περάση
φρίκη, θάνατος, ἐρμιά·

34

ἐρμιά, θάνατος καὶ φρίκη,
ὅπου ἐπέρασες κι ἐσύ·
ξίφος ἔξω ἀπὸ τὴν θήκη
πλέον ἀνδρείαν σοῦ προξενεῖ.

35

Ἴδου ἐμπρός σου ὁ τοῖχος στέκει
τῆς ἀθλίας Τριπολιτσᾶς·
τώρα τρόμου ἀστροπελέκι
νὰ τῆς ρίψης πιθυμᾶς.

36

Μεγαλόψυχο τὸ μάτι
δείχνει πάντα ὅπως νικεῖ,
καὶ ἄς εἶναι ἄρματα γεμάτη
καὶ πολέμιαν χλαολή.

37

Σοῦ προβαίνουνε καὶ τρίζουν,
γιὰ νὰ ἰδῆς πῶς εἶν' πολλὰ
δὲν ἀκοῦς ποὺ φοβερίζουν
ἄνδρες μύριοι καὶ παιδιὰ;2

38

Λίγα μάτια, λίγα στόματα
θὰ σᾶς μείνουνε ἀνοιχτά,
γιὰ νὰ κλαύσετε τὰ σώματα,
ποὺ θὲ ναῦρη ἢ συμφορά.

39

Κατεβαίνουνε, καὶ ἀνάφτει
τοῦ πολέμου ἀναλαμπή·
τὸ τουφέκι ἀνάβει, ἀστράφτει,
λάμπει, κόφτει τὸ σπαθί.

40

Γιατί ἡ μάχη ἐστάθη ὀλίγη;
λίγα τὰ αἵματα γιατί;
τὸν ἐχθρὸ θωρῶ νὰ φύγη
καὶ στό κάστρο ν' ἀνεβῆ.

41

Μέτρα! εἶν' ἄπειροι οἱ φευγάτοι,
ὅπου φεύγοντας δειλιοῦν·
τὰ λαβώματα στὴν πλάτη
δέχοντ', ὥστε ν' ἀνεβοῦν.

42

Ἐκεῖ μέσα ἀκαρτερεῖτε
τὴν ἀφεύγατη φθορά·
νά, σᾶς φθάνει· ἀποκριθῆτε
στῆς νυκτὸς τῆ σκοτεινιά.4

43

Ἀποκρίνονται, καὶ ἡ μάχη
ἔτσι ἀρχίζει, ὅπου μακριὰ
ἀπὸ ράχη ἐκεῖ σὲ ράχη
ἀντιβούιζε φοβερά.

44

Ἀκούω κούφια τὰ τουφέκια,
ἀκούω σμίξιμο σπαθιῶν,
ἀκούω ξύλα, ἀκούω πελέκια,
ἀκούω τρίξιμο δοντιῶν.

45

Ἄ! τί νύκτα ἦταν ἐκείνη
ποὺ τὴν τρέμει ὁ λογισμός;
Ἄλλος ὕπνος δὲν ἐγένη
πάρεξ θάνατου πικρός.

46

Τῆς σκηνῆς ἡ ὥρα, ὁ τόπος,
οἱ κραυγές, ἡ ταραχή,
ὁ σκληρόψυχος ὁ τρόπος
τοῦ πολέμου, καὶ οἱ καπνοί,

47

καὶ οἱ βροντές, καὶ τὸ σκοτάδι,
ὄπου ἀντίσκοφτε ἢ φωτιά,
ἐπαράσταιναν τὸν ἄδη
ποῦ ἀκαρτέρειε τὰ σκυλιά·

48

τ' ἀκαρτέρειε. ἐφαίνοντ' ἴσκιοι
ἀναρίθμητοι γυμνοί,
κόρες, γέροντες, νεανίσκοι,
βρέφη ἀκόμη εἰς τὸ βυζί.

49

Ἦλη μαύρη μυρμηγκιάζει,
μαύρη ἢ ἐντάφια συντροφιά,
σὰν τὸ ροῦχο ὁποῦσκεπάζει
τὰ κρεββάτια τὰ στερνά.

50

Τόσοι, τόσοι ἀνταμωμένοι
ἐπετιοῦντο ἀπὸ τῆ γῆ,
ὅσοι εἶν' ἄδικα σφαγμένοι
ἀπὸ τούρκικην ὀργή.

51

Τόσα πέφτουνε τὰ θέρι-
σμένα ἀστάχια εἰς τοὺς ἀγρούς·
σχεδὸν ὅλα ἐκεῖα τὰ μέρη
ἐσκεπάζοντο ἀπ' αὐτούς.

52

Θαμποφέγγει κανέν' ἄστρο,
καὶ ἀναδεύοντο μαζί,
ἀναβαίνοντας τὸ κάστρο
μὲ νεκρώσιμη σιωπή.

53

Ἔτσι χάμου εἰς τὴν πεδιάδα,
μὲς στὸ δάσος τὸ πυκνό,
ὅταν στέλνη μίαν ἀχνάδα
μισοφέγγαρο χλωμό,

54

ἐὰν οἱ ἄνεμοι μὲς στ' ἄδεια
τὰ κλαδιά μουγκοφουσοῦν,
σειοῦνται, σειοῦνται τὰ μαυράδια,
ὄπου οἱ κλῶνοι ἀντικτυποῦν.

55

Μὲ τὰ μάτια τους γυρεύουν
ὄπου εἶν' αἵματα πηχτά,
καὶ μὲς στ' αἵματα χορεύουν
μὲ βρυχίσματα βραχνά,

56

καὶ χορεύοντας μανίζουν
εἰς τοὺς Ἕλληνας κοντά,
καὶ τὰ στήθια τους ἐγγίζουν
μὲ τὰ χέρια τὰ ψυχρά.

57

Ἐκεῖο τὸ ἔγγισμα πηγαίνει
βαθιὰ μὲς στὰ σωθικά,
ὄθεν ὄλη ἢ λύπη θγαίνει,
καὶ ἄκρα αἰσθάνονται ἀσπλαχνιά.

58

Τότε αὐξαίνει τοῦ πολέμου
ὁ χορὸς τρομακτικά,
σὰν τὸ σκόρπισμα τοῦ ἀνέμου
στοῦ πελάου τῆ μοναξιά.

59

Κτυποῦν ὄλοι ἀπάνου κάτου·
κάθε κτύπημα ποὺ ἐβγή
εἶναι κτύπημα θανάτου,
χωρὶς νὰ δευτερωθῆ.

60

Κάθε σῶμα ἰδρώνει, ρέει
λὲς καὶ ἐκεῖθεν ἢ ψυχὴ
ἀπ' τὸ μῖσος ποὺ τὴν καίει
πολεμάει νὰ πεταχθῆ.

61

Τῆς καρδίας κτυπίες βροντᾶνε
μὲς στὰ στήθια τους ἀργά,
καὶ τὰ χέρια ὁποῦ χουμᾶνε
περισσότερο εἶν' γοργά.

62

Οὐρανὸς γι' αὐτοὺς δὲν εἶναι,
οὐδὲ πέλαο, οὐδὲ γῆ·
γι' αὐτοὺς ὅλους τὸ πᾶν εἶναι
μαζωμένο ἀντάμα ἐκεῖ.

63

Τόση ἢ μάνητα καὶ ἢ ζάλη,
ποὺ στοχάζεσαι, μὴ πῶς
ἀπὸ μία μεριά καὶ ἀπ' ἄλλη
δὲν μείνη ἕνας ζωντανός.

64

Κοίτα χέρια ἀπελπισμένα
πῶς θερίζουνε ζωές!
Χάμου πέφτουνε κομμένα
χέρια, πόδια, κεφαλές,

65

καὶ παλάσκες καὶ σπαθία
μὲ ὀλοσκόρπιστα μυαλά,
καὶ μὲ ὀλόσχιστα κρανία
σωθικὰ λαχταριστά.

66

Προσοχὴ καμία δὲν κάνει
κανεῖς, ὄχι, εἰς τὴ σφαγὴ
πᾶνε πάντα ἐμπρός. ὦ! φθάνει,
φθάνει ἕως πότε οἱ σκοτωμοί;

67

Ποῖος ἀφήνει ἐκεῖ τὸν τόπο,
πάρεξ ὅταν ξαπλωθῆ;
Δὲν αἰσθάνονται τὸν κόπο
καὶ λές κι εἶναι εἰς τὴν ἀρχή.

68

Ὀλιγόστευαν οἱ σκύλοι,
καὶ «Ἄλλά» ἐφώναζαν, «Ἄλλά»
καὶ τῶν χριστιανῶν τὰ χεῖλη
«φωτιά» ἐφώναζαν, «φωτιά».

69

Λεονταρόψυχα ἐκτυπιοῦντο,
πάντα ἐφώναζαν «φωτιά»,
καὶ οἱ μισοὶ κατασκορπιοῦντο,
πάντα σκούζοντας «Ἄλλά».

70

Παντοῦ φόβος καὶ τρομάρα
καὶ φωνές καὶ στεναγμοί·
παντοῦ κλάψα, παντοῦ ἀντάρα,
καὶ παντοῦ ξεψυχισμοί.

71

Ἦταν τόσοι! πλέον τὸ βόλι
εἰς τ' αὐτιά δὲν τοὺς λαλεῖ.
Ὅλοι χάμου ἐκείτοντ' ὄλοι
εἰς τὴν τέταρτην αὐγή.

72

Σὰν ποτάμι τὸ αἷμα ἐγίνη
καὶ κυλάει στὴ λαγκαδιά,
καὶ τὸ ἀθῶο χόρτο πίνει
αἷμα ἀντὶς γιὰ τὴ δροσιά.

73

Τῆς αὐγῆς δροσάτο ἀέρι,
δὲν φυσᾷς τώρα ἐσὺ πλιὸ
στῶν ψευδόπιστων τὸ ἀστέρι⁵
φύσα, φύσα εἰς τὸ Σταυρό.

74

Ἀπ' τὰ κόκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά!

75

Τῆς Κορίνθου ἰδοὺ καὶ οἱ κάμποι
δὲν λάμπ' ἥλιος μοναχὰ
εἰς τοὺς πλάτανους, δὲν λάμπει
εἰς τ' ἀμπέλια, εἰς τὰ νερά·

76

εἰς τὸν ἥσυχον αἰθέρα
τώρα ἀθῶα δὲν ἀντηχεῖ
τὰ λαλήματα ἢ φλογέρα,
τὰ βελάσματα τὸ ἀρνί·

77

τρέχουν ἄρματα χιλιάδες
σὰν τὸ κῦμα εἰς τὸ γιαλὸ
ἀλλ' οἱ ἀνδρεῖοι παλικαράδες
δὲν ψηφοῦν τὸν ἀριθμό.

78

Ὦ τρακόσιοι! σηκωθῆτε
καὶ ξανάθρετε σ' ἐμᾶς·
τὰ παιδιὰ σας θέλ' ἰδῆτε
πόσο μοιάζουνε μ' ἐσᾶς.

79

Όλοι ἐκεῖνοι τὰ φοβοῦνται,
καὶ μὲ πάτημα τυφλὸ
εἰς τὴν Κόρινθο ἀποκλειοῦνται
κι ὅλοι χάνονται ἀπ' ἐδῶ.

80

Στέλνει ὁ ἄγγελος τοῦ ὀλέθρου
πεῖναν καὶ θανατικὸ
ποῦ σὲ σχῆμα ἐνὸς σκελέθρου
περπατοῦν ἀντάμα οἱ δύο·

81

καὶ πεσμένα εἰς τὰ χορτάρια
ἀπεθαίνανε παντοῦ
τὰ θλιμμένα ἀπομεινάρια
τῆς φυγῆς καὶ τοῦ χαμοῦ.

82

Καὶ ἐσὺ ἀθάνατη, ἐσὺ θεία,
ποῦ ὅ,τι θέλεις ἤμπορεῖς,
εἰς τὸν κάμπο, Ἐλευθερία,
ματωμένη περπατεῖς.

83

Στὴ σκιά χεροπιασμένες, ὅ
στὴ σκιά βλέπω κι ἐγὼ
κρिनὸδάκτυλες παρθένες,
ὅπου κάνουνε χορὸ·

84

στὸ χορὸ γλυκογουρίζουν
ώραία μάτια ἐρωτικά,
καὶ εἰς τὴν αὔρα κυματίζουν
μαῦρα, ὀλόχρυσά μαλλιά.

85

Ἡ ψυχὴ μου ἀναγαλλιάζει
πὼς ὁ κόρφος καθεμιᾶς
γλυκοβύζαστο ἐτοιμάζει
γάλα ἀνδρείας καὶ ἐλευθεριᾶς.

86

Μὲς στὰ χόρτα, τὰ λουλούδια,
τὸ ποτήρι δὲν βαστῶ·
φιλελεύθερα τραγοῦδια
σὰν τὸν Πίνδαρο ἐκφωνῶ.

87

Ἀπ' τὰ κόκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά!

88

Πηγες εἰς τὸ Μεσολόγγι
τὴν ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ,
μέρα ποῦ ἀνθισαν οἱ λόγγοι⁷
γιὰ τὸ τέκνο τοῦ Θεοῦ.

89

Σοῦλθε ἐμπρὸς λαμποκοπώντας
ἢ Θρησκεία μ' ἓνα σταυρὸ
καὶ τὸ δάκτυλο κινώντας
ὅπου ἀνεῖ τὸν οὐρανὸ,

90

«σ' αὐτό», ἐφώνασε, «τὸ χῶμα
στάσου ὀλόρθη, Ἐλευθεριά»·
καὶ φιλώντας σου τὸ στόμα
μπαίνει μὲς στὴν ἐκκλησιά.⁸

91

Εἰς τὴν τράπεζα σιμώνει,
καὶ τὸ σύγνεφο τὸ ἀχνὸ
γύρω γύρω τῆς πυκνώνει
ποῦ σκορπᾶει τὸ θυμιατό.

92

Ἄγρικαίει τὴν ψαλμωδία
ὅπου ἐδίδαξεν αὐτὴ·
βλέπει τὴ φωταγωγία
στοὺς ἀγίους ἐμπρὸς χυτὴ.

93

Ποιοὶ εἶν' αὐτοὶ ποῦ πλησιάζουν
μὲ πολλὴ ποδοβολή,
κι ἄρματ', ἄρματα ταράζουν;
Ἐπετάχτηκες Ἐσύ.

94

Ἄ! τὸ φῶς, ποῦ σὲ στολίζει
σὰν ἡλίου φεγγοβολή
καὶ μακρόθεν σπινθηρίζει,
δὲν εἶναι, ὄχι, ἀπὸ τῆ γῆ·

95

λάμπιν ἔχει ὅλη φλογώδη
χεῖλος, μέτωπο, ὀφθαλμός·
φῶς τὸ χέρι, φῶς τὸ πόδι,
κι ὅλα γύρω σου εἶναι φῶς.

96

Τὸ σπαθί σου ἀντισηκώνεις,
τρία πατήματα πατᾶς,
σὰν τὸν πύργο μεγαλώνεις,
καὶ εἰς τὸ τέταρτο κτυπᾶς·

97

μὲ φωνὴ πού καταπεύθει
προχωρώντας ὀμιλεῖς·
«Σήμερ', ἄπιστοι, ἐγεννήθη,
ναί, τοῦ κόσμου ὁ Λυτρωτής».

98

Αὐτὸς λέγει... «Ἀφοκρασθῆτε
Ἐγὼ εἶμ' Ἄλφα, Ὡμέγα ἐγὼ·
πέστε, ποῦ θ' ἀποκρυφθῆτε
ἐσεῖς ὅλοι, ἂν ὀργισθῶ;

99

»Φλόγα ἀκοίμητήν σας βρέχω,
πού μ' αὐτὴν ἂν συγκριθῆ
κείνη ἢ κάτω ὅπου σας ἔχω
σὰν δροσιὰ θέλει βρεθῆ.

100

»Κατατρώγει, ὡσὰν τὴ σχίζα,
τόπους ἄμετρα ὑψηλοῦς,
χῶρες, ὄρη ἀπὸ τὴ ρίζα,
ζῶα καὶ δένδρα καὶ θνητούς,

101

»καὶ τὸ πᾶν τὸ κατακαίει,
καὶ δὲν σώζεται πνοή,
πάρεξ τοῦ ἀνέμου πού πνέει
μὲς στὴ στάχτη τὴ λεπτή».

102

Κάποιος ἤθελε ἐρωτήσῃ:
τοῦ θυμοῦ του εἶσαι ἀδελφή;
Ποῖος εἶν' ἄξιός νὰ νικήσῃ
ἢ μ' ἐσὲ νὰ μετρηθῆ;

103

Ἡ γῆ αἰσθάνεται τὴν τόση
τοῦ χεριοῦ σου ἀνδραγαθιά,
πού ὄλην θέλει θανατώσῃ
τὴ μισόχριστη σπορά.

104

Τὴν αἰσθάνονται, καὶ ἀφρίζουν
τὰ νερά, καὶ τ' ἀγρικῶ
δυνατὰ νὰ μουρμουρίζουν
σὰν νὰ ρυάζετο θηριό.

105

Κακορίζικοι, πού πάτε
τοῦ Ἀχελῷου μὲς στὴ ροή,¹⁰
καὶ πιδέξια πολεμᾶτε
ἀπὸ τὴν καταδρομὴ

106

ν' ἀποφύγετε! τὸ κῦμα
ἔγινε ὄλο φουσκωτό·
ἐκεῖ εὐρήκατε τὸ μνήμα
πρὶν νὰ εὐρήτε ἀφανισμό.

107

Βλασφημάει, σκούζει, μουγκρίζει
κάθε λάρυγγας ἐχθροῦ,
καὶ τὸ ρεῦμα γαργαρίζει
τὲς βλασφήμιες τοῦ θυμοῦ.

108

Σφαλερὰ τετραποδίζουν
πλήθος ἄλογα, καὶ ὀρθὰ
τρομασμένα χλιμιτρίζουν
καὶ πατοῦν εἰς τὰ κορμιά.

109

Ποῖος στὸν σύντροφον ἀπλώνει
χέρι, ὡσὰν νὰ βοηθηθῆ·
ποῖος τὴ σάρκα του δαγκώνει,
ὅσο ὅπου νὰ νεκρωθῆ·

110

κεφαλὲς ἀπελπισμένες
μὲ τὰ μάτια πεταχτά,
κατὰ τ' ἄστρα σηκωμένες
γιὰ τὴν ὑστερη φορά.

111

Σβηέται -αύξαινοντας ή πρώτη
του Άχελώου νεροσυρμή-
τό χλιμίτρισμα, και οί κρότοι
και του άνθρώπου οί γογγυσμοί.

112

Έτσι ν' άκουα να βουίξη
τον βαθύν Ωκεανό,
και στο κύμα του να πνίξη
κάθε σπέρμα Άγαρηνό·

113

Και εκεί ποῦναι ή Αγία Σοφία,
μές στους λόφους τούς έπτά,
όλα τ' άψυχα κορμιά,
βραχουσύντριφτα, γυμνά,

114

σωριασμένα να τὰ σπρώξη
ή κατάρα του Θεοῦ,
κι άπ' εκεί να τὰ μαζώξη
ό άδελφός του Φεγγαριοῦ.11

115

Κάθε πέτρα μνήμα άς γένη,
και ή Θρησκεία κι ή Έλευθεριά
μ' άργοπάτημα άς πηγαίνη
μεταξύ τους, και άς μετρά.

116

Ένα λείψανο άνεβαίνει
τεντωτό, πιστομητό,
κι άλλο ξάφνου κατεβαίνει
και δέν φαίνεται και πλιό.

117

Και χειρότερα άγριεύει
και φουσκώνει ό ποταμός·
πάντα πάντα περισσεύει
πολυφλοίσβισμα και άφρός.

118

Ά! γιατί δέν έχω τώρα
τή φωνή του Μωυση;
Μεγαλόφωνα, την ὦρα
όπου έσθηοῦντο οί μισητοί,

119

τον Θεόν εύχαριστοῦσε
στοῦ πελάου τή λύσσα έμπρός,
και τὰ λόγια ήχολογοῦσε
άναρίθμητος λαός·

120

άκλουθάει τήν άρμονία
ή άδελφή του Ααρών,
ή προφήτισσα Μαρία,
μ' ένα τύμπανο τερπνόν,12

121

και πηδοῦν όλες οί κόρες
μέ τς άγκάλες άνοικτές,
τραγουδώντας, άνθοφόρες,
μέ τὰ τύμπανα κι εκείές.

122

Σέ γνωρίζω άπό τήν κόψη
του σπαθιοῦ τήν τρομερή,
σε γνωρίζω άπό τήν ὄψη,
ποῦ μέ βία μετράει τή γή.

123

Είς αυτήν, εἶν' ξακουσμένο,
δέν νικίεσαι έσύ ποτέ·
όμως, όχι, δέν εἶν' ξένο
και τὸ πέλαγο για σέ.

124

Τὸ στοιχειῶν αυτό ξαπλώνει
κύματ' άπειρα είς τή γή,
μέ τὰ όποια τήν περιζώνει
κι εἶναι εἰκόνα σου λαμπρή.

125

Μέ βρυχίσματα σαλεύει,
πού τρομάζει ή άκοή
κάθε ξύλο κινδυνεύει
και λιμιώνα άναζητεῖ.

126

Φαίνεται έπειτα ή γαλήνη
και τὸ λάμπισμο του ήλιοῦ,
και τὰ χρώματα άναδίνει
του γλαυκότατου ούρανοῦ.

127

Δέν νικιέσαι, εἶν' ξακουσμένο,
στην ξηράν ἐσὺ ποτὲ
ὄμως, ὄχι, δέν εἶν' ξένο
καὶ τὸ πέλαγο γιὰ σέ.

128

Περνοῦν ἄπειρα τὰ ξάρτια,
καὶ σὰν λόγγος στριμωχτὰ
τὰ τρεχούμενα κατάρτια,
τὰ ὀλοφούσκωτα πανιά.

129

Σὺ τὲς δύνாமές σου σπρώχνεις,
καὶ ἀγκαλὰ δέν εἶν' πολλές,
πολεμώντας ἄλλα διώχνεις,
ἄλλα παίρνεις, ἄλλα καῖς

130

μὲ ἐπιθύμια νὰ τηράζης
δυὸ μεγάλα σέ θωρῶ,¹³
καὶ θανάσιμον τινάζεις
ἐναντίον τους κεραυνό.

131

Πιάνει, αὐξαίνει, κοκκινίζει
καὶ σηκώνει μία βροντή,
καὶ τὸ πέλαο χρωματίζει
μὲ αἱματόχροη βαφή.

132

Πνίγοντ' ὄλοι οἱ πολεμάρχιοι
καὶ δέν μνέσκει ἓνα κορμί·
χάρου, σκιά τοῦ Πατριάρχη,
ποῦ σ' ἐπέταξεν ἐκεῖ.

133

Ἐκρυφόσμιγαν οἱ φίλοι
μὲ τ' ἐχθρούς τους τῆ Λαμπρή,
καὶ τοὺς ἔτρεμαν τὰ χεῖλη
δίνοντάς τα εἰς τὸ φιλί.

134

Κειές τὲς δάφνες ποὺ ἐσκορπίστε
τώρα πλέον δέν τὲς πατεῖ,
καὶ τὸ χέρι ὅπου ἐφιλήστε
πλέον, ἄ! πλέον δέν εὐλογεῖ.

135

Ὅλοι κλαῦστε· ἀποθαμένος
ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησιᾶς·
κλαῦστε, κλαῦστε κρεμασμένος
ὡσὰν νᾶτανε φονιάς.

136

Ἔχει ὀλάνοιχτο τὸ στόμα
π' ὤρες πρῶτα εἶχε γευθεῖ
τ' Ἅγιον Αἶμα, τ' Ἅγιον Σῶμα·
λὲς πὼς θενὰ ξαναβγῆ

137

ἢ κατάρρα ποὺ εἶχε ἀφήσει
λίγο πρὶν νὰ ἀδικηθῆ
εἰς ὅποῖον δέν πολεμήση
καὶ ἠμπορεῖ νὰ πολεμῆ.

138

Τὴν ἀκούω, βροντάει, δέν παύει
εἰς τὸ πέλαγο, εἰς τὴ γῆ,
καὶ μουγκρίζοντας ἀνάβει
τὴν αἰώνιαν ἀστραπή.

139

Ἡ καρδιά συχνοσπαράζει...
Πλὴν τί βλέπω; Σοβαρὰ
νὰ σωπάσω μὲ προστάζει
μὲ τὸ δάκτυλο ἢ θεά.

140

Κοιτάει γύρω εἰς τὴν Εὐρώπη
τρεῖς φορές μ' ἀνησυχιά·
προσηλώνεται κατόπι
στην Ἑλλάδα, καὶ ἀρχινᾷ:

141

«Παλληκάρια μου! οἱ πολέμοι
γιὰ σᾶς ὄλοι εἶναι χαρά,
καὶ τὸ γόνα σας δέν τρέμει
στοὺς κινδύνους ἐμπροστά.

142

»Ἀπ' ἐσᾶς ἀπομακραίνει
κάθε δύναμη ἐχθρική·
ἀλλὰ ἀνίκητη μὴ μένει
ποὺ τὲς δάφνες σας μαδεῖ.

143

»Μία, πού ὅταν ὡσάν λύκοι
ξαναρχόστενε ζεστοί,
κουρασμένοι ἀπὸ τὴ νίκη,
ἄχ! τὸν νοῦν σας τυραννεῖ.

144

»Ἡ Διχόνια, πού βαστάει
ἓνα σκῆπτρο ἢ δολερὴ
καθενὸς χαμογελάει,
πάρ' το, λέγοντας, κι ἐσύ.

145

»Κεῖο τὸ σκῆπτρο πού σᾶς δείχνει,
ἔχει ἀλήθεια ὠραῖα θωριά·
μὴν τὸ πιᾶστε, γιατί ρίχνει
εἰσὲ δάκρυα θλιβερά.

146

»Ἀπὸ στόμα ὅπου φθονάει,
παλικάρια, ἄς μὴν ἴπωθῆ,
πῶς τὸ χέρι σας κτυπάει
τοῦ ἀδελφοῦ τὴν κεφαλή.

147

»Μὴν εἰποῦν στοὺς στοχασμοὺς τους
τὰ ξένα ἔθνη ἀληθινά:
«Ἐὰν μισοῦνται ἀνάμεσό τους,
δὲν τοὺς πρέπει ἐλευθεριά».

148

»Τέτοια ἀφήστενε φροντίδα·
ὄλο τὸ αἷμα ὅπου χυθῆ
γιὰ θρησκεία καὶ γιὰ πατρίδα,
ὅμοιαν ἔχει τὴν τιμὴ.

149

»Στὸ αἷμα αὐτό, πού δὲν πονεῖτε,
γιὰ πατρίδα, γιὰ θρησκεία,
σᾶς ὀρκίζω, ἀγκαλιασθῆτε
σὰν ἀδέλφια γκαρδικά.

150

»Πόσον λείπει, στοχασθῆτε,
πόσο ἀκόμη νὰ παρθῆ
πάντα ἢ νίκη, ἂν ἐνωθῆτε,
πάντα ἐσᾶς θ' ἀκολουθῆ.

151

»Ὡ ἀκουσμένοι εἰς τὴν ἀνδρεία!...
Καταστῆστε ἓνα σταυρὸ
καὶ φωνάξετε μὲ μία:
Βασιλεῖς, κοιτάξτ' ἐδῶ.

152

»Τὸ σημεῖον πού προσκυνᾶτε
εἶναι τοῦτο, καὶ γι' αὐτὸ
ματωμένους μας κοιτᾶτε
στὸν ἀγῶνα τὸ σκληρό.

153

»Ἀκατάπαυστα τὸ βρίζουν
τὰ σκυλιὰ καὶ τὸ πατοῦν
καὶ τὰ τέκνα του ἀφανίζουν
καὶ τὴν πίστη ἀναγελοῦν.

154

»Ἐξ αἰτίας του ἐσπάρθη, ἐχάθη
αἷμα ἀθῶο χριστιανικό,
πού φωνάζει ἀπὸ τὰ βάθη
τῆς νυκτός: «Νὰ ἴδῃ».

155

»Δὲν ἀκοῦτε ἐσεῖς εἰκόνες
τοῦ Θεοῦ, τέτοια φωνή;
Τώρα ἐπέρασαν αἰῶνες
καὶ δὲν ἔπαυσε στιγμῆ.

156

»Δὲν ἀκοῦτε; εἰς κάθε μέρος
σὰν τοῦ Ἄβελ καταβοᾶ·
δὲν εἶν' φύσημα τοῦ ἀέρος
πού σφυρίζει εἰς τὰ μαλλιά.

157

»Τί θὰ κάμετε; θ' ἀφῆστε
νὰ ἀποκτήσωμεν ἐμεῖς
Λευθεριάν, ἢ θὰ τὴν λῦστε
ἐξ αἰτίας Πολιτικῆς;

158

»Τοῦτο ἀνίσως μελετᾶτε,
ίδού, ἐμπρός σας τὸν Σταυρὸ·
Βασιλεῖς! ἐλᾶτε, ἐλᾶτε,
καὶ κτυπήσετε κι ἐδῶ

